

CUVÂNT DE RĂSPUNS

Acad. Dan Rădulescu

Domnule Președinte,
Doamnelor și Domnilor Colegi,
Doamnelor și Domnilor,

Sper să am înțelegerea Dvs. dacă încep prin a afirma că răspunsul la discursul de recepție al unui coleg din Academie nu e deloc o sarcină ușoară. Nu este o întreprindere ușoară, pentru că ți se cere, în fond, să convingi – să explici și să convingi – un mare număr de specialiști, din cele mai diverse domenii, că au în față o persoană cu realizări științifice remarcabile, într-un domeniu care le este, în majoritatea cazurilor, complet străin. Trebuie să-i convingi, adeseori, de acest adevăr că poate lor le scapă semnificația a ceea ce li se prezintă drept o descoperire remarcabilă. Sigur că în comunitatea noastră, atât de diversă în preocupări, ne-am învățat să fim ”larg înțelegători”; și, totuși, într-un domeniu ca cel al ”științelor despre Pământ”, cu relații atât de diverse și de numeroase cu viața de toate zilele, e greu să nu-ți pui adesea o întrebare gen ”și ce importanță are că ai identificat acolo prezența mineralului X, care nici măcar nu poate fi folosit la ceva – de ex. la extragerea fierului sau în construcții?”

Vă asigur că atât datorită poziției de profesor, cât și unei înclinări personale, o întrebare de acest gen nu rămâne niciodată fără răspuns din partea colegului nostru, oferit în vreuna din lucrările sale științifice.

Discursul de recepție a fost totdeauna la Academia Română un moment cu totul deosebit atât pentru cel care îl susținea, cât și pentru auditoriu. Referitor la discursul de astăzi, "Memoria pietrelor", nu vreau să mă lansez în comentarii ample, care ar fi ori prea generalizatoare ori ar cădea într-un specific greu accesibil unei bune părți din cei prezenți. Aș încerca să descifrez eu însumi ce a vrut colegul nostru să ne arate și să ne transmită astăzi și să fac comentarii cel puțin din punctul de vedere al celui de aceeași specialitate cu vorbitorul.

"Piatra" este un element care a atras mai puțin atenția omului, în ciuda influenței pe care aceasta a avut-o în dezvoltarea lui. De vină au fost și cercetătorii, care au lăsat ca diverși componenți ai Pământului – solizi, lichizi, gaze – să fie tratați independent, fără a se arăta în mod suficient și rolul lor în construcția sa. Sigur, "piatra" propriu-zisă i-a îngăduit omului să ne lase cele mai vechi semne ale existenței sale, dar a trecut multă vreme până când el a ajuns să aprecieze chiar "pământul" căruia îi datora o bună parte din hrana sa și să-și dea seama că *piatra* propriu-zisă este bună și la altceva decât a ridica ceea ce noi am numit „monumente”.

Discursul de recepție la Academia Română este – oricum ar fi el alcătuit – și o prezentare a personalității noului academician, o profesiune de credință a acestuia. Deși nu o spune în mod explicit, un discurs de recepție este totdeauna și o autoprezentare a vorbitorului în fața comunității în care a intrat.

Trebuie să recunoaștem cu toții că nu e simplu de făcut și, mai ales, de judecat. De exemplu, curiozitatea este un factor important pentru un cercetător, dar în exces, poate conduce la împrăștierea efortului; insistența este laudabilă, dar dusă la extrem, devine încăpățănare.

Discursul de recepție pe care l-ați ascultat v-a arătat, sper, că ne aflăm în fața unui cercetător care și-a privit totdeauna activitatea cu multă responsabilitate. Aș vrea să mă opresc o clipă asupra uneia dintre trăsăturile cele

mai interesante – pentru mine cel puțin – ale activității colegului nostru și anume *diversitatea* în ceea ce privește interesul manifestat pentru cercetare.

Un observator grăbit ar putea să tragă concluzia: împrăștiere a activității, a obiectivelor autopropuse despre care vorbeam mai înainte. Realitatea, însă, în cazul de față, este cu totul alta și anume: competența foarte variată și folosirea ei cu înțelepciune. Ceea ce pentru un observator ori cercetător grăbit poate să însemne simplă ”descoperire” a unui nou mineral într-o formațiune geologică, pentru un geolog competent poate să fie semnul hotărâtor pentru o nouă interpretare geologică ori pentru o nouă viziune în ceea ce privește posibilitatea existenței unei acumulări de substanțe minerale utile. Privind lucrurile în acest fel, nu se poate să nu remarcăm în mod pozitiv diversitatea preocupărilor colegului nostru; el a știut să facă totdeauna legăturile cele mai inspirate, firești, ale noutății, pe care o aducea, cu domeniile înrudite ori chiar cu necesitățile obișnuite ale societății.

O altă trăsătură definitorie a colegului nostru – din punctul meu de vedere, care este evidentă în prezentarea pe care ne-a făcut-o, a apărut și s-a dezvoltat datorită activității sale didactice; este vorba de urmărirea cu insistență a *implicațiilor* pe care fiecare noutate descoperită o are, ori o poate avea, în ansamblul vieții sociale. În fond, aceasta este și o trăsătură fundamentală a cercetării științifice: să examineze toate posibilele implicații ale oricărei noutăți descoperite, oricât de neînsemnată poate părea aceasta la prima vedere. Un adevărat cercetător științific nu se teme de un calificativ gen ”împrăștiat”, atâta vreme cât el urmărește cum poate fi valorificat științific, și nu numai, elementul nou descoperit.

Examinând cu atenție activitatea științifică, așa cum ne-a fost ea prezentată de colegul nostru, nu se poate să nu remarci o trăsătură esențială a acesteia, o trăsătură care are, cu siguranță, o relație definitorie cu activitatea didactică: este vorba de tendința de *generalizare*, de încadrare a particularului

nou descoperit în ”general”, în „întregul” în care se integrează acesta în mod natural prin ”ipoteză” ori ”previziune”. Așa au apărut – la inițiativa sau cu participarea sa – câteva lucrări fundamentale pentru cunoașterea posibilităților de valorificare a formațiunilor minerale ale țării. Colegul nostru nu s-a temut niciodată de „colaborări”.

Colegul Anastasiu constituie un exemplu concludent al efectului stimulator și benefic pe care *relația învățământ-cercetare* îl are. Pentru cel care cunoaște suficient de multe detalii din activitatea sa, sunt evidente cazurile în care cele două domenii s-au influențat reciproc, au beneficiat reciproc de idei și rezultate în momente și în moduri neașteptate, cu rezultate totdeauna pozitive. Pe această linie se plasează, în primul rând, realizarea în colaborare sau prin îndrumarea sa a unor lucrări de largă anvergură privind resursele minerale ale subsolului țării. Efectele acestei relații cercetare-învățământ au fost și sunt benefice în întreaga sa activitate; ele pot fi surprinzătoare, dar au apărut în mod natural și repetat.

Prezentarea pe care ați ascultat-o v-a convins, sper, de cel puțin două lucruri: pe de o parte că *aria de interes* a colegului nostru este foarte largă în domeniul științelor despre Pământ, iar pe de altă parte că în activitatea sa a dat o atenție deosebită *relațiilor* acestora cu toate celelalte arii ale activității umane.

Persoanele din afara zonelor de cercetare științifică au tendința, în cele mai multe cazuri, să vadă în omul de știință, un cercetător, o persoană care se izolează – mental și fizic – de viața obișnuită pentru a se dedica total cercetării; de aici nu mai e decât un pas până la a-l considera pe acesta chiar ”ciudat”. Din fericire, de foarte multe ori, omul de știință este implicat și în învățământ, în acțiunea plină de satisfacții de a îndruma tinerii, fie spre cercetare, fie spre valorificarea rezultatelor acesteia. Așa s-a întâmplat și cu colegul Anastasiu. Eu cred că o mare parte din considerația care i se cuvine pornește de la constatarea că foști studenți au ajuns să-i fie coautori în lucrări științifice. Iar dacă urmărim,

în timp și spațiu, realizările foștilor lui masteranzi și doctoranzi, o să le regăsim în birourile unor mari companii din domeniul hidrocarburilor sau al resurselor minerale, în care aceștia au ocupat poziții de vicepreședinți, directori, șefi de compartiment, sau în catedre universitare. Toți, excelenți profesioniști apreciați de comunitatea din care fac parte.

Dar, prin prisma acestui discurs de recepție, cred că ar trebui să reținem și o altă latură a conferențiarului de astăzi: *deschiderea* sa către cultură, cu accent pe fenomenul artistic, și interesul său pentru creațiile vechi, pentru vestigiile arheologice relevante pentru istoricii moderni. Îmi pare că dânsul ne sugerează nevoia unei legături mai strânse între geologi și arheologi, în special.

De asemenea, cred că trebuie să apreciem prezența D-lui Anastasiu prin articole în revistele Academiei, ca editor și autor la *Istoria Geoștiințelor în România – 2018* (unul din volumele seriei *Civilizație românească*; inițiator și coordonator acad. Victor Spinei), ca autor al capitolului de Resurse naturale din *Proiectul 2 al Strategiei de dezvoltare a României în următorii 20 de ani – 2016* (coordonator acad. Bogdan Simionescu), ca expert pentru *Proiectul SIPOCA 3 – 2017* (coordonator acad. Victor Voicu), ca vicepreședinte al *Comitetului Național al Geologilor din România* și inițiator al unor foarte urmărite *Conferințe de Geologie și Geofizică*. La sfârșitul acestei primăveri era preocupat și de redactarea noului Cod de etică al Academiei Române. Nu vin toate acestea să întărească aprecierile pe care le făceam la început vorbind despre diversitate?

Colegul Anastasiu este în mijlocul nostru, în calitate de membru titular din anul 2016; el a confirmat, astăzi, întregii noastre comunități că își merită cu prisosință acest loc.

Bun venit în rândul membrilor titulari ai Academiei Române!

25 sept 2019